

Gyerekszínházi Fesztivál, Budapest, 1997

Az ASSITEJ (Gyermek- és Ifjúsági Színházak Nemzetközi Szövetsége) magyar központjának szervezésében került lebonyolításra 1997. április 10-15. között Budapesten a Gyerekszínházi Fesztivál. A kőszínházak és kisebb-nagyobb bábszínházak repertoár-előadásai mellett meghívást kapott néhány külföldi társulat, továbbá az alternatív színházak közül a Stúdió „K” és a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ.

18 előadás mellett változatos (de semmi újat nem tartalmazó) kiegészítő programok dúsították a közel egy hét időtartamú bemutatósorozat étlapját. Esténként a résztvevők, a szakmai közönség számára hirdettek a gyerekszínházak ügyes-bajos dolgaival foglalkozó tanácskozás jellegű programokat.

A következők néhány, a fesztiválzáró programon megfogalmazódott, többnyire *hallott*, egyébként „teljesen szubjektív” gondolat – bármiféle hivatkozás, a kútfő, a „származási hely” pontosítása nélkül:

- Miért kellett sok pénzt költve meghívni gyenge külföldi előadásokat? (A kérdés egyaránt vonatkozik a nyugatról-keletről jött, számunkra idegen nyelvű vagy éppen magyarul beszélő előadásokra.)
- Miért kellett előre tudhatóan gyenge (sokak szerint a *színház* helyett inkább az *ifjúság elleni tettek* kategóriájába tartozó), csak a színháztól való elriasztására alkalmas előadásokat bevenni a fesztivál programjába?
- A szakmai tanácskozások közhely-gyűjteménye („elmondtam, megírtam ezt már jó néhányszor, de ha eljöttetek, ti most megkapjátok ugyanazt, változatlan kiadásban”), a „nincs mit mondanom, de hozzászólok, hogy tudjátok, én is itt vagyok” zavaros beszédei helyett miért nem az előadásokról szóltak az esték?
- Ennyire kell félni a díjazástól? Remélhetőleg nem azért, mert az értékmérő is lehet? A külföldiekre pazarolt pénzt (majd biztos „vizsontutazik” valaki) éppenséggel díjakra is költhették volna...
- Valóban képtelenség elérni, hogy a szakma (ha már az előszobába hozták nekik, akkor) legalább megnézzék az előadásokat?
- Miért ír a fesztiválról az, aki (hogy ne maradjon nevesítetlen: *Bóta Gábor*, Magyar Hírlap) annak csak töredékét látta?
- Apróság: a fesztiválon közreműködő vezető kritikus (a szakmai kivétel: *Nánay* megnézte az előadásokat) szerint a hivatásos színházak seregszemléjén a leginkább dicsérhető előadásokat éppen a két *alternatív színház* mutatta be. Jelent-e ez valamit ezeknek a „margó-létű” társulatoknak? (A pályázatokban is megemlíthető díjazás nélkül valószínűleg semmit. Jönnek a hétköznapok, újabb bemutatók, s beindul majd a szokásos profi-propaganda gépezet: a „mesteremberek” továbbra is művészetként kínálják majd sorozattermékeiket. És a margó? Felejtsük el, „olyan pedig nincs is”.)
- Történt-e egyáltalán valami (azon kívül, hogy megnézhattünk néhány olyan előadást, amit – ha akartuk volna – eddig is láhattunk volna)?

Francia nyelvű diákszínjátás

Pécs – 1997. március

Az idei Francia Nyelvű Diákszínjátás Fesztiválra 1997. március 20-23. között került sor harminchárom magyar és külföldi csapat részvételével. Két helyszínen naponta hat bemutatót láthattak a nézők. Az idei programsorozat egyrészt a kis népek, illetve a világ kultúrtérképéről „leradírozott” népek tradícióinak dal- és zenévilága köré csoportosult (kelta, ír és breton zenei estek, provanszál koncert Montanaroval és René Settel), másrészt láthattak a résztvevők három hivatásos – francia nyelvű – előadást is Armelle Dobrowolski, Nicolas Klotz és Csetneki Gábor rendezésében.

Nem volt hiány lelkesedésben és szép pillanatokban. ...Az ország különböző gimnáziumaiból „ideszegődött” diákújságírók naprakészen, észrevételeikkel fűszerezve tálták az eseményeket. Ez volt márciusban Pécsen.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy ami hat éve elkezdődött ebben a városban, s ami akkoriban sokak számára örült ötletnek tűnt, azóta nevet is kapott (théâtre en ELE „színjátás francia mint idegen nyelven”). Maga a mozgalom világméretűvé vált: ez idáig hat éven belül tizenöt hasonló fesztivál szerveződött Kanadától Ukrajnáig.

Arad – 1997. április

A hó elején zajlott a „Francia Nyelvű Diákszínjászó Fesztiválok 3. Konferenciája”, egyidőben a 2. Fesztiválok Fesztiváljával. A hosszú elnevezések mindegyike magyarázatot igényel. A *konferencia* célja a világ összes francia nyelvű diákfesztiváljának összefogása, céljainak, szervezésének összehangolása, illetve az egyes országok specifikus problémáinak megoldása. E két nap alatt megfogalmaztunk és aláírtunk egy olyan szerződést, amelynek teljesítése függ (1) az anyanyelvi ország (itt: Franciaország) kultúrpolitikai állásfoglalásától (lásd anyagi és erkölcsi ösztönzés); (2) a befogadó ország (esetünkben Magyarország) szervezési kapacitásától.

A szerződés alap gondolata igen fontos: a tagországok nem pusztán *fesztivált* szerveznek, hanem elkötelezik magukat annak a gondolatnak, hogy a francia nyelvű színjátszás hangsúlyozott felkészülést igényel (pl. a diák egész éves rendszeres tevékenysége, a tanár szakmai képzése, a fesztiválok alatti *kerekasztalok és műhelyek* szervezése stb.)

A *Fesztiválok Fesztiválja* olyan szakmai fórum, amelyen az országos fesztiválok győztes produkciója, illetve a nem versenyszerű fesztiválok egy-egy reprezentatív darabja jelenik meg. A franciaországi első ilyen eseményt követte ez a romániai, amelyen lélegzetvisszafojtva lestük: milyen irányba mozdult az utóbbi évben az ír, bolgár, az olasz és az egyéb „helyi” francia nyelvű színjátszás... Tanulságos és izgalmas seregszemlét láttunk. Persze a örök vita nyitva maradt: mi a fontosabb? A nyelv vagy a diákszínjátszás más komponensei? Egy biztos: évek óta örök szerelmek szövődnek, hála a francia nyelvnek és a színjátszásnak.

Brno – 1997. április

A fesztivál-hálózat új tagjának születésénél asszisztálhattam zsűritagként. A Cseh Köztársaság első fesztiválját rendezte a brnoi kéttannyelvű gimnázium. Természetesen feltevéődött egy aktuális probléma is: különálló kulturális részekként tekinthetők-e a csehek és a szlovákok, vagy – függetlenül a napi történelemtől – nagyobb súllyal esik a latba a francia nyelv tradicionális jelenléte mindkét országban? Természetesen azoknak lett igazuk, akik azt mondták, hogy külön országokról van szó, még akkor is, ha a francia nyelv oktatásának tradíciói ez idáig közösek voltak.

Egy kezdő fesztivál mindig tanulságokkal szolgál a mi hajdani útkeresésünk bizonytalanságai, a lelkesedés felsőfoka, a dolgok átfogalmazásának lényege – mind-mind benne voltak ebben a három napban. A pálmát egy olyan libereci gimnázium színjátszói vitték el, akik láthatóan keresik az utat a scenikai újítások felé. A nem tökéletes, de ígéretes produkció létrehozói, nem pedig a francia nyelv „csúcsteljesítői” kapták az első díjat.

Pécs – Budapest – Párizs 1997.

A pécsi fesztivál helyzete az 1997-es hatodik kiadás után stabilnak látszik. Bár a szervezőbizottság cserélődik, a francia színjátszó mozgalmat segítő magyarországi szervezetek (a Francia Követség Kulturális Osztálya, a MűM, a Magyar-Francia Ifjúsági Alapítvány, a Franciatanárok Egyesülete, az OKSZI, a város és a megye kulturális bizottsága, valamint egyéb pénzügyi és kulturális partnerek) és az időközben a Leőwey Gimnáziumban megalakult Francia Nyelvű Diákszínjátszásért Alapítvány garanciát jelent a rendezvény továbbélésére. A francia partnerek (minisztériumi és rektorátusi szinten) segítségüket ajánlották fel a folyamatos képzéshez.

Az 1997/98-as tanév céljai a következők:

1. az éves pécsi fesztivál megszervezése és lebonyolítása;
2. évenkénti pécsi egyhetes tanfolyam szervezése az ország franciatanárai számára;
3. a külföldi fesztiválokban való magyar részvétel segítése;
4. szakmai intervenciók biztosítása a tanév során az ország francia színjátszással foglalkozó középiskoláiban.

És egy későbbi terv előkészítése: 2001-ben várhatóan Pécsen lesz a Fesztiválok Fesztiválja.

Elvettetett a kocka. A kérdés, hogy „franciát tanítunk-e a színjátszás eszközeivel, vagy (jó) színházat csinálunk franciául” nyitva áll. Talán a kettő együtt sem lehetetlen.

Vatai Éva

